

Hvem ringer klokkerne for?

Knud Mortensen

I 1700-tallet ejedes de fleste kirker i Thy af godsejerne, der ikke alene havde forpligtelse til at holde kirkerne vedlige, men også havde rådighed over kirkernes indtægter.

Peder Nielsen Moldrup på Vestervig Kloster ejede kirkerne i Vestervig, Agger, Søndbjerg og Odby, og i 1721 udsendte han følgende reglement, der vakte stor misfornøjelse og sikkert har været en af årsagerne til Peder Moldrups dårlige eftermæle.

Anordning om begravelser og andet ved de kirker i Thyland mig vedkommer.

1. Ingen må grave nogen grav eller åbne i kirken eller på kirkegården uden præstens eller kirkeværgernes forevidende og stedets udvisning.
2. De bønder, som haver jord liggende til deres gårde eller boliger og der af tiender eller haver tiendet i deres velmagt, nyder for sig, deres hustru og børn, som ikke er over atten år gammel, fri begravelse steder på kirkegården hos deres fædre. Men pebbersvende, inderster og andre deslige, som ikke har givet korntiende til kirken, skal betale for jorden een mark for hver lig, før graven åbnes, af børn og unge folk under 18 år gives 12 skilling. De aldeles fattige folk nyder fri jord hos andre stakler på det ringeste sted i kirkegården, som dertil udvises.
3. Vil nogen have træ eller kors på nogen grav på kirkegården, da der for i ringeste tre mark, er de formuende, da give mere og efter stedets beskaffenhed.
4. Vil nogen begraves i kirken, da giver de for et fuldvoksen lig ti slettedaler om sten pålægges eller rammes og ellers 4 rigsdaler uden sten, og om det er af sognefolkene, for et mindre efter proportion nembl. fra 14 til 15 år 6 slettedaler og under 5 år 3 slettedaler, dog skal koret og sakristiet ej her under være forstanden, hvorfor aparte skal akkorderes.
5. Præsterne nyder fri begravelse i kirken, dog det dem af kirkens forsvar udvises, men dersom nogen præst vil have murede grave, må der på søge tilladelse hos vedkommende og betale noget til kirken efter stedets beskaffenhed. Degnene og kirkeværgerne nyder og fri begravelser i kirkerne, hvor det dem af kirkens forsvars udvises, om de dør i embeder.
6. Klokkerne må ej ringes, når nogen er død, men imod betaling. Når de døde begraves, må de ringes, dog ikke over en time i det længste, og må ej begyndes at ringes

med klokkerne for udenbys, førend de kan se dem komme med liget.

7. De lig, som intet betales for til kirken af klokken, holdes hverken ceremoni tale eller sang over af præst eller degn, undtagen de ord som siges, når jord påkastes.
8. Degne og substitutterne skal lade ringe klokkerne for billig betaling og ingen anden og må klokkerne ej ringes eller røres til nogen forsamling udi byerne, med mindre ildsvåde, krig og anden oprør sligt skulle forårsages. Hvilket Gud alt sammen af nåde afvende. Dog må de ikke ringe dem for noget lig, førend klokken har fået sin rettighed der for, såfremt han ikke selv vil svare der til.

9. For klokkerne tilsammen, hvor 2de er, skal gives til kirken tre mark. Vil nogen ikkun have een klokke, da betales ikkun halvparten eller een Mark, om er fattig folk.

10. Hvad brudefolk, som vil kirkelysene skal brænde for dem under vielsen og afringen, skal derfor betale 8 skilling før de tændes, for hver kirkegangs kone 4 skilling og for hver barnedåb 4 skilling, som lysene brænder for, som degnen ville holde bog over, men pengene til kirkeværgerne leveres.

Vestervig, den 25. september år 1721.

Peder Nielsen Moldrup.

Forkyndt for Sønberg og Odby menigheder, St. Miehelds dag år 1721.
test. *Christen Hee.*

Lydelig oplæst for Vestervig og Agger menigheder, søndagen den 12. oktober år 1721 af
Jens Bødker.

Siden skrevet på de 2de ved Sønberg og Odby Kirker således:

Anno 1722 d. 16. februar er efter præstens og sognefolkernes begæring samtykt, at som der ved denne kirke Sønberg og Odby er ikkun een klokke og ikkun temme lig liden, at der af ikke skal gives mere, når den ringer for noget lig, end een mark af de formuende og tolv skilling af de fattigste, bekender.

Peder Nielsen Moldrup.

(Kilde: Historisk Årbog for Thy og Vester Hanherred 1989, side 133-134).